

BS/2011017789 / 26-5-2011

Aan de Voorzitter van de
Adviesraad Internationale Vraagstukken
Mr. F. Korthals Altes
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Ministerie van Defensie

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Onze Referentie

DVB/VD-136/2011
BS2011017789

Datum: 20 juni 2011

Betreft: Adviesaanvraag betreffende verdieping van de internationale
defensiesamenwerking van de Nederlandse krijgsmacht.

Geachte heer Korthals Altes,

De discussie over Europese defensiesamenwerking is opnieuw opgelaaid nu defensiebudgetten in Europa krimpen als gevolg van de tekorten op de overheidsbegrotingen. Defensiesamenwerking wordt omarmd teneinde het militaire vermogen zoveel mogelijk op peil te houden en waar mogelijk kosten te delen. Tegen de achtergrond van de verschuivende mondiale machtsverhoudingen is verdieping van de Europese defensiesamenwerking bovendien van groot politiek en strategisch belang voor de Europese veiligheid en de lastendeling in het transatlantische partnerschap.

Nederland zet verder in op verdieping van zijn internationale samenwerking. Nederland participeert reeds in een aantal succesvolle multinationale projecten, zoals het EATC en het Strategic Airlift Capability (C-17), en streeft ernaar zijn bilaterale samenwerking met vooral Duitsland, België/Luxemburg en het VK te verdiepen. Verdere samenwerking met andere partnerlanden, waaronder de VS, wordt niet uitgesloten. Deze inzet is integraal onderdeel van de visie van dit kabinet op de toekomstige krijgsmacht waarin innovatie, kwaliteit en internationale inbedding belangrijke ijkpunten vormen.

Het kabinet onderkent dat zich hierbij ook fundamentele vragen voordoen in relatie tot de nationale soevereiniteit. Samenwerking en soevereiniteit moeten niet worden opgevat als tegenpolen, al was het maar omdat verdieping van de internationale samenwerking van de krijgsmacht moet leiden tot verhoogde gezamenlijke militaire effectiviteit die juist onze veiligheid en soevereiniteit ten goede komt. Aangezien er thans wordt gestreefd naar een meerjarige, ambitieuze samenwerkingsagenda is het echter passend om ook rekening te houden met de soevereiniteitsdilemma's die zich in verschillende gradaties kunnen voordoen bij de uitwerking van nieuwe initiatieven. Zoals toegezegd door de minister van Defensie aan de Tweede Kamer wordt de Adviesraad in het bijzonder gevraagd hierop nader in te gaan.

Tegen deze achtergrond vraagt het kabinet de Adviesraad, in het verlengde van het rapport van april 2003 getiteld "Militaire samenwerking in Europa: mogelijkheden en beperkingen", om aanbevelingen te doen voor de verdere internationale inbedding van de krijgsmacht. Zoals toegezegd door de minister van Buitenlandse Zaken aan de Eerste Kamer wordt hierbij tevens specifiek gevraagd naar de mogelijkheden tot verbeterde samenwerking tussen EU en NAVO. Het advies kan daarmee bijdragen tot de uitwerking van de internationale samenwerkingsagenda van Defensie in de komende jaren.

Het gaat daarbij in het bijzonder om de volgende vragen:

Kader defensiesamenwerking

Welke soevereiniteitsvragen zijn er verbonden aan de verschillende vormen van defensiesamenwerking? Hoe komen deze vragen tot uitdrukking en hoe kunnen regering en volksvertegenwoordiging daarmee omgaan? Hoe wordt er in Europa tegenaan gekeken? Zijn er terreinen waarop samenwerking meer voor de hand ligt en zijn er capaciteiten die specifiek op nationale basis instandgehouden moeten worden? Welke toegevoegde waarde heeft de Nederlandse krijgsmacht in internationaal verband en kan daarmee gesproken worden van rolspecialisatie?

Lessen uit internationale programma's en processen

Welke lessen kunnen we trekken uit multinationale programma's uit het verleden (bijvoorbeeld de NH90) en hoe kunnen we nationale configuraties uitbannen? Welke bereidheid bestaat er internationaal om te gaan samenwerken en is er een onderscheid tussen grotere en kleinere landen? Welke lessen kunnen we trekken uit het capaciteitenproces binnen EU (inclusief EDA) en NAVO en op welke manier zouden we de effectiviteit van deze processen kunnen verbeteren? Moeten we toe naar een meer bindend internationaal kader, zoals bijvoorbeeld wordt beoogd met de Permanente Gestructureerde Samenwerking? Welke rol spelen de NRF en EU Battlegroups in de bevordering van defensiesamenwerking en hoe zou deze rol kunnen worden versterkt?

Samenwerkingsmogelijkheden

Zijn er concrete ideeën voor defensiesamenwerking met partnerlanden in bilateraal of breder verband, bijvoorbeeld analoog aan het EATC? Welke mogelijkheden bestaan er op gebied van technologie en onderzoek? Zijn er dwarsverbanden met civiele capaciteitenontwikkeling, in het bijzonder binnen de EU, waar Defensie zou kunnen profiteren van schaalvoordelen en interoperabiliteit?

EU-NAVO samenwerking

Welke oplossingsrichtingen zijn er naar de mening van de AIV om EU-NAVO samenwerking te verbeteren ondanks het voortbestaan van de onderliggende politieke problemen? Kan de AIV daarbij tevens zijn visie geven op samenwerking tussen de EU en de NAVO die reeds in gang is gezet of momenteel wordt verkend, bijvoorbeeld op het terrein van:

- consultaties tussen beide organisatie op ambtelijke en politieke niveaus (inclusief informeel overleg tussen alle NAVO en EU-landen, contacten tussen HV Ashton en SG NAVO);
- coördinatie en overleg op stafniveau;
- capaciteitssamenwerking mede in het licht van de discussie over *pooling & sharing*, de EU-NAVO capaciteitengroep en de contacten tussen het

- Europees Defensieagentschap en het *Allied Command Transformation* van de NAVO;
- training en oefeningen;
 - deblokkering van de samenwerking op basis van het 'organisation to organisation'-principe.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Ministerie van Defensie

Onze Referentie

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

De Minister van Defensie,

Drs. J.S.J. Hillen